

U Puli, petak 30. kolovoza 1918.

Mir se približava.

stinu bi rekao onaj, ko bi ustvrdio, da bi sto naših čitatelja i prijatelja našeg lista voleo, i u gornjem naslovu „Mir se približava“, da već ovdje, da svaki oseća njegovu blagodat. bi se našlo nekoliko čitatelja našeg lista, bi bili toga minenja, sigurno da ne bi oni odvažnosti, da se ubroje medju prijatelje lista, smo ih morali tražiti negde drugde.

No mi ipak volemo uletiti odvažnosti u ono sto naših čitatelja, ma i ne bilo to po volji drugima, kad iznesemo, da se mir uistinu javlja. Ne samo tako da dani, i da vreme do piva sve kraće, već i svetski događaji lete i brže, obzor i vidik postaje sve jasniji i jasniji, a javno se mnjenje od ratnog truleža i se čisti. Nikada se potrebu bezodvlačnog i nemačkim novinama nije isticalo i naglašavalo od danas, nikad nisu nemački državovorili u pomirljivijem tonu, nego li govore

Nemački tajnik dr. Solf govorio je nedavno u govor kao odgovor na ratni govor Balfoura. Osim toga prosvetovao je nemački ministar priznanju Čehoslovaka, te „bande lopova i pomovine“. Odbilo je spočitavanje, da je Nemačka kriva, što se rat nastavlja, te rekao da njena, prema nazoru nemačke vlade, pada na našu. Engleski državnici uvek da govore i stano opetuju volju za nastavak rata sve do vamašnjeg uništenja neprijatelja. „Kad bih već rekao je ministar nemačkih kolonija, „da je razor jedamput za uvek došao na vladu u Engloji, ja bih se također zauzeo za to, da se na kraju dovrši borba na život i smrt. Ali ja sam uveren, da još pred svršetkom rata svuda doći do ustanka i bune duhova i ratovanju do svladanja neprijatelja, i do toga doći“. To je prvi put, da se iz vodećeg nemačkog državnika ne ozvanja belsko udaranje po sablji. To je također put, da uplivni ministar veli, da se duhovi u pobunili i da se također i hoće pobunili ratovanju do oborenja protivnika. To je i dobra nauka iz države, gde se do sada naglasivalo „jaki mir“ i „mir nemačkog mača“, druge strane i svedočanstvo, kako već nastaje, mora tako biti i drukčije ne ide, preokret u našnjoj politici Nemačke.

No druga strana, koja ratuje, a ta je iscrpljena i uvek rata i osvete željna Francuska, Engleska i sveža Amerika kao da su danas jedini protivnici bežodvlačnog mira. Nakon toga, što se pre rata ratna sreća okrenula njima u prilog na frontu, i to u Francuskoj, gde nemačke vojske ipak još daleko na francuskom tlu, nije se odlučiti u naglašivanju borbe do posvećenog skršenja nemačke vojničke vlasti pojačala, i nemački državnici postaju pomirljiviji, to i vojnici četvornog sporazuma sve više zagovaraju do svoje konačne pobede. — Nakon govora Solfa razvila se u engleskoj štampi živa polemika protiv izjava nemačkog tajnika, a i sam dopisni ured doneo je ovu vest „Manchester Guardian“: Govor kolonijalnog tajnika dra. Solfa u voj prilici samo je deo propagatorske kampanje, zahteva nemačka štampa. Doduše je bolji li različiti drugi govori nemački, no nije tako. Tako tvrdi dr. Solf n. pr. da je Balfour to da će si Engleska priklopiti nemačke kolonije. No Balfour je samo proglasio, da nemačke kolonije ne će biti povraćene Nemačkoj, kakva je to, no stalno, bi se povratile drugoj Nemačkoj, bi bila sklona sudelovati u mirnom radu i pacificaciji. Ali dr. Solf veli, da se sada već imade i s tom drugom Nemačkom. To izdaje opet i negostatak iskrenosti. Dr. Solf branio je i gore brestlitovske i bukareštiske. Što o tome i za Nemačku je malo smešno. Jer i tamo se može suditi, du su ti ugovori bili zločini i preljubi. Ne ćemo sumnjati o dobrim namerama Solfa, no novi svet mora doći putem istine. i nikakvog drugog puta.

Prema tomu može si svako stvoriti sud, da Engleska bila sklona pregovarati no samo sa njom Nemačkom“. A kakva bi imala biti ta Nemačka? Državnici sporazuma opisuju tu, i svojim nazorima zamišljenu Nemačku, ovako: i biti posve skršena organizacijska sila nemačke vojske, te time imale bi se dati garancije, da Nemačka ne će nikada više svojom vojničkom moći izazvati svetski mir. Preduveti zato, bila bi i krivaca i pouzročitelja rata, koje državnicu razuma nalaze u nemačkim vojničkim i vodećim nemačkim i aneksionističkim državama. Vlada u

Nemačkoj imala bi vladati na demokratskom sistemu, imao bi se preurediti izborni red, rešiti pitanje tolikih dinastija itd.

Dok se ti preduveti ne ispune, države sporazuma ne misle, da je želja za mirom u Nemačkoj iskrena, te ističu jedino sredstvo, koje mora odlučiti, a to je oružje. Uzdaju se u svoju veliku premoć, te vele, da će se rat odlučiti budućeg proleća, jer će do onda stići u Francusku 3 milijuna Amerikanaca. U istom se smislu izrazio i vodeći general u Francuskoj, Föch.

Nemački listovi u Švicarskoj vele, da se mora već pred zimom odlučiti. Covečanstvo, da se ne sme uvući u užase pete ratne zime. Javno mnjenje u ovoj monarhiji istoga je mnjenja.

Danas možemo uzeti sve zapreke i upadice s jedne i s druge strane ipak zaključiti, da mirovno pitanje sazreva. Sazreva polagano ali stalno. I mir, koji nam se pred nekoliko meseci pričinjao jako daleko, sad je već vrlo blizu. Niko ne govori više o godinama; i meseci čine se predugima.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 29. (D. u.) Službeno se javlja: Talijansko bojište: U Judikarijama, kod Bezece i na visoravnici Sette Comuni izvidnički bojevi. Inače ništa važno. — Albanija: Medju Janicom i Volusom, kao što i u južnom delu područja Tomora se je neprijatelj opeta ušančio. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 29. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestolja Rupprechta i g. o. pl. Böhma: Na bojištu jugoistočno od Arrasa skršila se rano u jutro u vatri, tik južno od Scarpe, engleska navala. O podne je neprijatelj opeta započeo svojim pokušajima prodora. Medju Scarpeom i potokom Sense prešao je pet puta na navalu. Pomeranske i zapadno pruske pukovnije su i jučer opeta slomile neprijateljevo jurišanje. Poduprte bočnom vatrom topništva, suzibile su svaki put neprijatelja. Bolry-Notterdam bejaše žarište ogorčenih bojeva. Ruševine su mesta bile u protusunku neprijatelja opeta istrgnute. Kod neprijateljevih navala, ponovljenih na več, ostade mesto u neprijateljevim rukama. Glavni sunak engleske navale pogodilo je wütemberške pukovnije na obim stranama ceste Arras-Cambrai. Tu je neprijatelj sedam puta jurišao. Oklopljeni su vozovi na cesti i kraj ceste svedudij navaljivali. Sledila ih je pešadija u dubokim vrstama. Zauzastavljeni su, od vatre naših strojnih pušaka i topova, poredanih u prednjim linijama. Gde je neprijatelj provalio u naš položaj, bacilo ga je naš protuudarac opeta posve natrag. Južno od Croisillesa i jugoistočno od Moryja suzibile su engleske navale. Jugozapadno od Bapaumea nema pešadijske delatnosti. Na sam je grad bila uperena teška engleska vatra. Kod bojeva od dne 27. t. m. za Tilloy osobito se je istakla pešadijska pukovnija br. 206. Njezina je 9. kompanija držala zapadni rub mesta, premda ugrožena neprijateljskom provalom severno od nje, do poslednjeg fišeka, a onda bodovima. Po vlastitom naumu pritekla joj je u pomoć treća kompanija iste pukovnije te je opeta izbacila neprijatelja iz mesta. Severno od Somme obnovio je neprijatelj rano u jutro svoje navale medju Flersom i Curliuom. Kod Hardecourta provalio je u našu liniju. Pukovnija telesnih grenadirara čara Frana br. 2, pod vodstvom svog zepovednika majora Otto, bacila ga je zajedno sa hesenskim kompanijama u protunavali opeta natrag. Medju Sommeom i Oiseom ostadoše prednje čete pred našim novim položajima u bojnom dodiru sa neprijateljem, koji je dne 27. t. m. krmajući, jučer oštrije, sledio preko Dompierre-Bailoy-Nesle-Beaulieu-Suz-oy. Navalama ga više puta prisiliše na gubitke te se na to pomakoše. Jugoistočno od Noyona navalio je neprijatelj, posle najjače paljbe, na naše starije linije; ove nisu više bile od nas zaposednute. Noyon leži pod najtežom vatrošću Francuza. Grad leži u našoj bojni frontu. Dopremivši Amerikance, započeoše Francuzi severno od Aisne opeta svojim navalama. Bile su suzbite uz najteže gubitke. Na glavi Posly suzbiše pukovnije konjaničkih strelaca pet puta neprijateljev juriš. Rasireljeno je više oklopljenih vozova. — Ludedorff.

Rat.

Francuski izveštaj od 26. kolovoza popodne: Tečajem noći prilično živahnih topničkih bojevi u predelu Roye i Beuvraigus i izmedju Ailette i Aisne. Dva sunka neprijateljeva u Vogeziima ostala su bez

uspeha. Mi smo priveli zarobljenika. Na ostaloj fronti bilo je svu noć mirno.

Francuski izveštaj od 26. kolovoza u večer: Na obim stranama Avre proveli smo mi mesna poduzeća, koja su nam omogućila da zauzmemo unatoč živahnog neprijateljskog otpora Fresnoy, Les-Roye i Saint Mard. Broj sada izbrojenih zarobljenika prekoračuje 600. U Vogeziima smo odbili više pokušaja izvida i sunke. Na ostaloj fronti bilo je ceo dan mirno.

Engleski izveštaj od 25. kolovoza u večer: Rastuću otpor neprijateljev i mnogi njegovi protunapadaji na raznim mestima, usled dolaska nemačkih pojačanja, bili su danas našom paljbom odbijeni uz gubitke. Naše čete borile su se ne manje uspešno s velikom hrabrošću. Svladale su otpor i dalje napredovale, odvešći mnogo zarobljenika. Na severnoj obali Somme zauzeli su Australci uspešnom navalom za rana jutra neprijateljski položaj na visocini istočno od Braye, dok su levo od njih divljile iz Londona i istočnih grofovija nastavile svoje napredovanje pravcem prema Carnoy i Mametz. Walljci su zaposeli šumu Mametz. U središtu našeg navalnog područja prekoračili smo mi cestu iz Alberta u Bapaume na celoj njenoj dužini te smo zauzeli Martinpuich, Le Sars i Le Marquet. Severno od Bapaume odigrao se težak boj u Favreilu i za Mory i Croisilles. Mi smo napredovali istočno od Behagules i Neuvill-Vitasse. Protunapadaj protiv naših položajima u odseku Givenchy bio je odbijen.

Engleski izveštaj od 26. kolovoza popodne: Naše čete navalile su jutro u 3 sata u odseku Scarpe, javlja se o dobrom napredovanju. Na južnoj fronti bitke porinuli smo na obim stranama Somme nešto napred svoje uspehe od nedelje pravcem prema Marincourtu. U susedstvu Beaucourta, L'Abbaye i Favreulla nastupili smo protiv neprijatelju s bajunetom, naneli smo mu teških gubitaka i odveli mu zarobljenike. Drugi protunapadaj, poduzet u istom kraju kasno u večer, ostao je bez uspeha. Favreuil je u našim rukama. Mi smo napredovali preko sela i poboljšali naš položaj jugoistočno od Mory i zapadno od Croisilles. Na borbenoj fronti pljušti sada gusta kiša.

Engleski izveštaj od 26. kolovoza na večer: U 3 sata ujutro navalili su Kanadjci, Škoti i Londonci na obim stranama Scarpe, od Croisilles sve do blizine Gavrellé; na južnoj obali navalili su Kanadjci, hrabro su prekoračili prve obrambene linije neprijateljeve, zauzeli su pri prvoj navali Orange Hill (?), došli su usprkos kiši i vetru brzo do Wancourta i Mouchy-le-Preux, zauzeli oba predmesta i prodri preko njih napred. Severno od Scarpe zaposeli su Škoti prve nemačke obrambene crte južno od Gavrala, došli su do okolice Roeuxa i severno od njega zauzeli kemijske tvornice. Škoti i Londonci zaposeli su potpunoma visocinu izmedju Croisillesa i Hemela i učinili su mnogo zarobljenika. Južno nastavlja se naše napredovanje na obim obalama Somme. Australci zauzeli su Cappy i napredovali istočno od njega. Severno od Somme zaposeli su Suranne. Dalje severno napredovali su Englezi u smeru prema Montaulanu. Walljci zauzeli su Bazetin-le-Grand. Naš pritisak bio je posvuda podržavan. Crta u stanovitim odsecima bila je porinuta napred.

Talijanski izveštaj od 26. kolovoza: Znatna delatnost naših izvidničkih odela duž cele fronte. Na visocini Asiago provedoše britske i francuske čete sunak u neprijateljske jarke i dovedoše zarobljenika. Dahnih zarobljenika, oružja i municije privle su naše izvidničke ophodnje u predelu Monte Grappa i na otocima Piave. Severno od Monte Tomlea bile su neprijateljske skupine paljbom odbijene.

Izveštaj istočne armije od 25. kolovoza: Veća delatnost topništva u kraju oko Dojtanskog jezera, na obim obalama Vardara i u predelu Huma. Albanska fronta: Austro-ugarski odeli navalili su po dva različita puta na francuske i talijanske položaje u predelu, gde se slevaju Devoli i Temeriž. Naše čete odbile su njihove navale, savile su tada prema zapovedi svoje levo brlo nešto natrag, da uzdrže dodir s talijanskim četama. Britski letaci oborili su u predelu Dobropolje neprijateljski aparat.

* Česi i Jugoslaveni. Praški dopisnik javlja „Slovenskom Narodu“: „Jedinstveni utisak o situaciji ljubljanskih dana jest: to, što je bilo još pred jednom godinom samo ufanje, to je sada istina.“

Ljubljanski dani pečat su toga, o čemu već nakon pravih svibanjskih svečanosti nije više nitko dvojio, pečat tvrde veze jugoslavensko-(poljsko)-česke, uvela dostojnog života ovih naroda. Savez s Jugoslavenima postao je već u češkoj javnosti ne samo popularan — to je bio već davno — nu sada je svaki čovek uveren o ekzistenčnoj verovatnosti tog saveza, svaki s njim računa, i u političkim razgovorima običnih ljudi jugoslavenski zastupnici cenjeni su kao „neborivi Slaveni“. Nikomu ne dodje na um, o njima dvojiti i svaki sa veseljem čita, kako zna ovaj ili onaj reći Seidleru, Husareku, ili pak svojim ljudima i nama svima. Za to ne izvešćuju češki listovi o ljubljanskom savetovanju više kao o kakovoj senzaciji, kako bi bilo još pred godinu dana, nego kao o logičkom potpunoma razumljivom i muževnom koraku u našem razviku. Prisutnost Poljaka, brzojavka Tertila, to ipak proizvede veselo iznenađenje, u odnošaju prema Poljacima nismo još tako daleko. Najbrže i najtočnije o ljubljanskim danima informovali su puk agrarni „Venkov“ i „Narodni Politika“, dakle novine, koje su najviše čitane. Obe su imale o političkom značenju većanja uvodne članke. I glasila svih drugih stranaka pisala su i pišu o tim događajima i pozdravljaju ustanovljenje Narodnog Veća. U glasilu socijalista „Český socijalista“ piše sam Klofač, da se vraća iz Ljubljane više oduševljen, više veseo, nego kada dolazi iz Beča. Općenito začuđenje je pobudilo, da su se uputili na putovanje također zastupnici Vaněk i Oklešček, iz vrste onih, koji se jako retko upuštaju na „politička putovanja“. I u tome se vidi popularizovanje saveza sa Jugoslavenima. Od vremena, od kad je „Slovenski Narod“ počeo sistematički upozoravati na značaj i načela naših međusobnih odnošaja, i u našem novinstvu mnogo se, mnogo promenilo. Mora se reći, da sada Česi više čitaju o Jugoslavenima, nego o Česima na tlu ugarske krune, o Slovaca. Također o neposrednim susedima na istoku, Poljacima, češke novine samo retko kada javljaju. O Jugoslavenima piše svaka novina, i takova, koja je pre o nama uvek šutila. Agrarne novine donasaju redovita izvešća svojeg bečkog dopisnika. U listovima Klofačeve i realističke stranke propagira u prvom redu poznati prof. Adolf Černy na svaki mogući način ideju našega združenja. I u ostalim novinama i publikacijama nije jugoslavensko pitanje više retko. U tome na sve ljubljansko većanje delovalo je kao nova pobuda i stoji uopće kao medjašni kamen na putu u bolja vremena.

*** Čeho-slovaci na zapadnom bojištu.** Praška „Narodni Politika“ javlja prema „Pondelniku“ češk. Soc.: „Journal de Genève“ javlja: „Čeho-slovaci po drugi put spasili su Pariz bitkom kod Amiensa. U doba, kad je već sve kolebalo, Čeho-slovaci stajali su kao počasna straža. Nemaca je palo 190.000 a Čeho-slovaci imali su 40.000 mrtvih i 80.000 ranjenih. Vrhovni zapovednik Foch skinuo je iza bitke najviše svoje odlukovanje i pripeo ga u imenu engleskog kralja na prsa zapovednika Čeho-slovaka generala Kaderžabeka, bivšeg natporučnika. Na to su defilirali francuski i engleski odredi pred češko-slovačkom armadom. Clemenceau je pokleknuo pred zastavom češkom, koju su sašile francuske žene i poljubio njezin rub.“

Se non è vero, è ben trovato.

*** Češki socijalni demokrati za češku državu.** „Glasnik Tagblatt“ javlja iz Praga: U nedelju obdržavao se u Plznu okružno taborovanje češko-slovačke socijalno-demokratske stranke. Prisutno je bilo 200 izaslanika i oko 100 gostova. Skupština je prihvatila rezoluciju, u kojoj zahteva uređenje češko-slovačke države i odobrava u tom pravcu sve korake plzenjskih zastupnika.

*** Češki socijalni demokrati o biskupu Jegliču i slovenskom sveštenstvu.** Bečki „Delničke Listy“ pišu: Iz Ljubljane imadu ovdešnji listovi vest, da u poslednjim dieceskom listu priopćuje biskup dr. Jeglič pastirski list k sveštenstvu, u kom naredjuje, da sveštenstvo deluje u smislu jugoslavenske deklaracije i pristupi u sveslavensku pučku stranku. — Bečki dopisnik olomuckog „Našince“ pripominje u nedeljnom broju svog lista, kako je pred godinama besnila proti dru. Jegliču sva napredna štampa u čelju srednjooj Eropi radi poznate brošure, koje je napisao za poduku verenima i muževima o spolnom životu te ne taji posmeha radi oduševljenih reči, kojima je biskupa pozdravio zastup. Stanek prilikom ljubljanskih većanja prigo-

dom poznate audijence za ljubljanskih većanja. Mislimo, piše socijalno-demokratski list, da tu ne ma razloga posmehivanja. Najveći se grešnik može popraviti i pokajati, a biskup Jeglič i slovensko sveštenstvo eokazuje danas svojim delima, da nemaju ništa zajedničkoga s češkim i moravskim klerikalcima.

*** Tittoni o Austriji.** Bečka „Mittagszeitung“ javlja iz Stockholma: „Journal de Geneve“ piše „bivši talijanski poslanik u Parizu, Tittoni, imao je govor, u kom je rekao, da je sudbina Austrije na polju narodnih pitanja tragička. Car i vlada nastoje uspostaviti sredjene odnošaje, no sva nastojanja razbijaju se o otporu Nemaca i Madžara“.

*** Svršetak rata pred novom godinom.** Pariški „Temps“ javlja, da je prošlog petka, Clemenceau, ponovno odlučno izjavio parlamentarcima pred svojim putem na frontu, da će se rat svršiti pre nego li dodje nova godina.

*** Masarykova zahvala Englezima.** „Jutarnji List“ javlja iz Rotterdama: Masaryk upravlja je brzojavku na Balloura u ime po Engleskoj priznatih Čeho-slovaka, u kojoj uverava, da će oslobođene narodnosti stajati u uskoj duševnoj i političkoj vezi s Engleskom, vernim saveznikom, te će biti zapreka pangermanizmu.

Domaće vesti.

Kupovanje kuća i poseda u našem gradu od nemački podanika. O toj smo stvari jučer izneli opširno opažanje nekog čitatelja „Hrvatskog Lista“, no cenza nam je ceo članak pobelila. Da izbegnemo suvišnom crtanju i nesuglasicama s cenzurom radi toga, upozoravamo sve građane u Pulji, jugoslavenske i slavenske narodnosti, kano i nemačke i talijanske, i to u svrhu da se podigne austrijska valuta, da pri eventualnoj prodaji zemljišta i kuća nemačkih državljanima zahtevaju da im ovi lapolate u zlatu ili kad bi to bilo nemoguće, barem u nemački markama. A najbolje bi naravno bilo da se tudjim državljanima uopće ništa ne prodaje.

Uživanje mesnih otpadaka i zaštita pred bolestima. Općinski ured saopćuje: Opće pomanjkanje masti čini, da se mora hraniti mnogo odpadaka javnih klaonica. Da se također spreči pojavljenje i širenje kužnih bolesti (svinska kuga, slinavka i šap te bedrenica i dr.) koje bi mogle uništiti ili znatno umanjiti broj ovih životinja, koje su se sada tako retke i skupe, savetuje se, da se ostatke mesa i creva kuha barem dva sata, tako da bude uništen svaki mlijazam. Upozoruje se, da je sada pogibelj da se rašire slinavka i šap te bedrenica.

Općinski ured i naš jezik. I opet smo jučer primili od općinskog ureda nerazumljivu obavest u našem jeziku. Morali smo potražiti nemački tekst, da je razumemo. Malo više pozornosti prema jeziku, kojim govori desetak tisuća Jugoslavena iz Pule i okolice ipak bi imali imati i oni na gradskom „muničipiju“.

Za učitelje. U puljskom i porečkom kotaru ima praznih više učiteljskih mjesta. Učitelji ili učiteljice, koji žele biti namešteni, neka pošalju svoje molbe na „c. kr. kotarsko školsko veće u Pulji“ priloživši molbama sledeće dokumente: 1. Svedodžbu zrelosti; 2. Kršni list; 3. Domovnicu; 4. Svedodžbu ponašanja i 5. Svedodžbu kotarskog lečnika.

Narodno gospodarstvo.

Kmet i zemlja. Malo kmet svoju zemlju, koju je baštiniio po ocu ili kupio ili kako drugačije pridobio, obrađuje sam svojom obitelji. Njegov je posed dakle opravdan, jer je svima koristan a i za to, jer ga opravdava osobni rad vlasnika. Veleporednik pak ne obrađuje svojega imanja sam, pa ako bi i hteo, ne može, jer je preveliko. On daje svoju zemlju u najam, ili čini da mu je obrađuje njegov sluziinač i njegovi nameštenici. Čisti dobitak ove tudje radnje je njegov. U nas, gde radi pomanjkanja zemlje stotine hiljada naših ljudi tumara svctom, takav posed nije opravdan, jer je celosti na štetu. Neke zemlja bude onoga, koji ju i obrađuje.

Maslinovo ulje priredjuju u Austriji samo jugoslavenske zemlje. Godine 1914. priredilo se ga je u Austriji 46.318 q. Lanjske godine se ga poradi suse nije priredilo mnogo. Nekuda po Istri priredio

ga je seljak jedva 5—6 litara, dok ga je malo vreme priredio do 50 litara. Za to maslinovo ulje letos tako skupo. Za jedan hektava se već 100 kruna. U mirna vremena ovaj najglavniji proizvod našeg primorskog skoro badava. („Domovnik“)

Dnevne vesti.

„Primorske Novine“ i ekavština. Već nekoliko vili, kako su „Primorske Novine“ upravile čitatelje poziv, da se oglase, jesu li za ili protiv ekavštine. Od 168 dosad stiglih izjava, 158 za ekavštinu a 9 protiv. Prema tome list kaže kao što smo mi već učinili, uvesti posvemaško narečje, jer se njime služi ovek i deo naroda i jer nam je isto tako drago kao i jezik Ekavštinu smatraju i „Primorske Novine“ u svojim izjavila dosad većina, njihovih čitatelja. — U tom broju donose niže mišljenje našeg poznanog književnika, Rikarda Katalinić Jeretova, koji je da ostanemo pri ekavštini i ljekavštini, u kojim je napisane mnoge lepe i milozvučne naše ljekavština neka živi uz ekavštinu ko draga a našao misao vodilja mora biti: žirite u nam da je Srbin, Hrvat i Slovenac jedno po naravi. — Poštivajući mnenje našeg poznatog književnika usudjujemo se primetiti, da nije bro i s pravno ono, što je lepo i milozvučno a prihvativši ekavštinu, s istom ćemo naučiti stare i uvek lepe naše pisce, kao što to danas Česi, čiji se moderni pravopis, koji upotrebljavaju sva češka i moravska narečja u mnogorazlikuje od starog češkog pravopisa. Veliko zahteva da budemo i mi veliki, a ta veličina prelaziti preko svake sentimentalnosti.

Prigušeni srpski glas. U splitskom „Doba“ napisao je dubrovački Srbin članak naslovom „Prigušeni glas“ u kom brani srpsko pleme pred zločinim napadajima da nije onozemalstvo jugoslavenskog naroda. Govoreći o srpskom pleme za ovog rata moralo da bude, kad su se ćirilovska pismena mazala na kećicama i kutijama duhana, završava ćirilica. „Onda čujte, kratku reč, ali i završnu: Snagom Hrvati i Slovenci, evo nas Srba, da za vas vama uporeno padamo i dižemo se. Očuvajmo naš Srba i pred kuršumom i sa vešaljavnicama. Za one, koji prigovaraju, ovo je malo: za Hrvate, i Slovence, mislim, dovoljno. Govoriti dalje ne može se, ne sme glas je prigušen...“

Gnjili krumpir. Ovih dana su dovezli u Opatovcu vagun krumpira, 11.000 kg, koji je bio u posve sagnjio. Dovezli su ga iz Poljske. Odredio je za železničare.

Budimpešta — Judapešta. Prama najnovijim popisima pučanstva u Budimpešti je 51 posto Židova. Cela pak Ugarska ima 1.380.000 Židova.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: S. Gartner; lučko lečničko nadzorstvo na brodu Njega „Alphi“; lečničko nadzorstvo u vojarni ratne mornarice ličnik dr. Teichmann.

Odlikovana: Bronzovom kolajnom za hrabrost i odlikovan podbožman Ante Ivo Filković i pučko-zdravstveni gasi Pero Zubin, oba u priznanje junackih znanja pred neprijateljem.

Konsumni magazin ratne mornarice

ostat će radi zaključka godišnjeg inventara u subotu dne 31. kolovoza ceo dan zatvoren.

Srećke

4. razreda 10. razredne lutrije
(Vučenje dne 10. i 12. septembra)

mogu se dignuti kod tvrtke Jos. Krmpotić (u tral trg. Custoza 1) između 8—12 i 3—6 svaki dan. — Posjednici slijedećih izvučenih brojeva: 115.376, 115.381, 115.385, 127.652, 127.666, 133.839, 133.842 pozivlju se ovim da pokažu dobitke čim prije.

ZIVNOSTENSKA BANKA
PODRUZNICA U TRSTU, Via Ponte Rosso 7. Vlastita palača.
Dionička glavica: K 120.000.000.— Pričuve: K 41.500.000.—
Obavlja sve bankovne, burzovne i mjenjačne poslove najkulantnije.
Brzojavi: Živnostenska - Trst. — CENTRALA U PRAGU UTEMELJENA 1866. — Telefoni br.: 2157, 1078, 1089.
PODRUŽNICE: Beč, Brno, Budajevoice, Friedek-Mistek, Karlsbad, Kraš, Hradec, Iglava, Klatovy, Kolin, Krakow, Lwów, Moink, Mor.-Ostrava, Olomuo, Pardubice, Pisek, Plzeň, Prešov, Reichenberg i Tábor.